

Yükseköğretimde Pandemi Sonrası Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikaları

Çalıştay Sonuç
Raporu

2021

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ
ÜNİVERSİTESİ

TÜBİTAK "1001 SOBAG COVID-19 Çağrısı" kapsamında desteklenen 120K270 numaralı "Yükseköğretimde Pandemi Dönemi Uzaktan Öğretim Uygulamalarının İncelenmesi ve Deneyimler Üzerinden Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikası Önerilerinin Oluşturulması" isimli proje çerçevesinde 21 Aralık 2020 tarihinde Yükseköğretimde Pandemi Sonrası Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikaları çalıştay etkinliği düzenlenmiştir. Bu rapor çalıştayın yapısını, işleyişini ve elde edilen sonuçları paylaşmak amacıyla hazırlanmıştır. Proje desteği için TÜBİTAK'a teşekkür ederiz.

Raporu Hazırlayanlar

Prof. Dr. Selçuk KARAMAN- Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Doç. Dr. Engin KURŞUN- Atatürk Üniversitesi

Öğr. Gör. Münevver GÜNDÜZ- Atatürk Üniversitesi

Öğr. Gör. Sinem KARABEY- Atatürk Üniversitesi

Öğr. Gör. Yusuf Zafer Can UĞURHAN- Anadolu Üniversitesi

Öğr. Gör. Mehmet YAVUZ- Bingöl Üniversitesi

Yükseköğretimde Pandemi Sonrasına Yönelik Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikaları Çalıştay Raporu, 2021. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Yayınları - Ankara

ÖN SÖZ

2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan şehrinde başlayarak yayılan ve kısa süre içerisinde bütün dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını, geride bıraktığımız 2020 yılının temel gündem maddesini oluşturmuştur. İnsanoğlunun tarih boyunca maruz kaldığı en büyük ve en tehlikeli felaketlerden biri olan ve halen devam eden bu küresel salgın süreci, tüm yaşam alanlarını olduğu gibi, eğitim alanını da olumsuz yönde etkilemiştir. Okul öncesinden yükseköğretime dek bütün kademelerdeki klasik örgün ve yaygın eğitim-öğretim faaliyetlerinin kısmen ya da tamamen durduğu bu süreçte, dünya genelinde olduğu gibi, ülkemizde de uzaktan öğretim uygulamaları devreye sokulmuş ve eğitimin kesintisiz bir şekilde sürdürülmesi yönünde yoğun bir çaba sarf edilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK), salgının başlangıcından itibaren aldığı tedbirler ve pandemi dönemine özgü olarak gerçekleştirdiği yeni uygulama ve düzenlemeler aracılığıyla, bu doğrultudaki çabalara rehberlik etmiştir. Üniversiteler, YÖK'ün belirlediği çerçeve içerisinde alt yapı ve sistem hazırlıklarını tamamlamak, öğretim elemanlarını desteklemek ve öğrencilerini bilgilendirmek amacıyla bütün olanaklarını seferber etmiş; eğitim-öğretim sürecinin kesintisiz bir şekilde devam etmesi için acil durum uzaktan öğretim uygulamalarını başlatmıştır. Öğretim elemanları da aniden başlayan ve hızlı bir şekilde yayılan salgın sürecinin yol açtığı olumsuzlukları bertaraf edebilmek adına üstün bir gayret ve özveri ile çalışarak yeni materyaller üretmiş ve geliştirdikleri özgün yöntemler eşliğinde derslerini kamera üzerinden öğrencilerine anlatmaya devam etmiştir. Bütün bu tedbir ve çabaların hedef kitlesini oluşturan öğrenciler ise kendilerini okula bağlayan tek mecra olan çevrimiçi dersleri çeşitli zorluklarla takip etmek ve kendi öğrenmelerini yönetmek için yoğun bir gayret içerisinde olmuştur.

Elinizdeki rapor, COVID-19 salgını dolayısıyla yaşanan bu istisnai sürecin yükseköğretim üzerindeki etkilerini çok yönlü olarak analiz etmek amacıyla toplanan geniş katılımlı bilimsel bir çalıştayın sonuçlarına dayalı olarak hazırlanmıştır. Çeşitli üniversitelerin yönetim ve uygulama kademesinde bulunan çok sayıda uzmanın istişari görüşünü yansıtan ve pandemi sonrasında yükseköğretimdeki açık ve uzaktan öğrenme politikalarının hangi stratejiler ekseninde belirlenmesi gerektiğini ortaya koyan bu raporun, ilgili alandaki kurum ve aktörlerin bundan sonraki çalışmalarına örneklik teşkil etmesini ve katkıda bulunmasını temenni ederim. Çalıştayı düzenleyen proje ekibine, çalıştayın tüm katılımcılarına ve raporun basılmasında emeği geçen herkese en içten duygularıyla teşekkür ederim.

Prof. Dr. Yusuf TEKİN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektörü

KURULLAR

ONURSAL BAŐKAN

Prof. Dr. Nacl GÜNDOĞAN

YÖK Yaratme Kurulu Üyesi

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Selçuk KARAMAN

Hacı Bayram Veli Üniversitesi - Yürütücü

Doç. Dr. Engin KURŞUN

Atatürk Üniversitesi- Araştirmacı

Öğr. Gör. Münevver GÜNDÜZ

Atatürk Üniversitesi- Bursiyer

Öğr. Gör. Sinem KARABEY

Atatürk Üniversitesi- Bursiyer

Öğr. Gör. Yusuf Zafer Can UĞURHAN

Anadolu Üniversitesi- Bursiyer

Öğr. Gör. Mehmet YAVUZ

Bingöl Üniversitesi

BİLİM KURULU/MODERATÖRLER

Prof. Dr. Hasan KARAL

Trabzon Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Levent ŞAHİN

İstanbul Üniversitesi- Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Halil İbrahim BÜLBÜL

Gazi Üniversitesi - YÖK Uzaktan Öğretim Politikaları Komisyon Üyesi

Prof. Dr. Alper Tolga KUMTEPE

Anadolu Üniversitesi- YÖK Uzaktan Öğretim Politikalar Kom. Üyesi

Prof. Dr. Nurettin ŞİMŞEK

Ankara Üniversitesi- YÖK Uzaktan Öğretim Politikalar Kom. Üyesi

Prof. Dr. Arif ALTUN

Hacettepe Üniversitesi - UZEM Müdürü

Prof. Dr. Selçuk KARAMAN

Hacı Bayram Veli Üniv.- YÖK Uzaktan Öğretim Politikalar Kom. Üy.

Prof. Dr. Tuncay YİĞİT

Süleyman Demirel Üniversitesi- YÖK Dijital Dön. Kom. Üyesi

Doç. Dr. Vehbi Aytekin

SANALAN

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Kor.

Doç. Dr. Muhammet Recep

OKUR

Anadolu Üniversitesi- Rektör Danışmanı

Doç. Dr. Engin KURŞUN

Atatürk Üniversitesi- UZEM Müdürü

Doç. Dr. Sinan AYDIN

Anadolu Üniversitesi- AÖF Dekan Yardımcısı

KATILIMCILAR

Prof. Dr. Ali Ekrem ÖZKUL

*Alanya Hamdullah Emin Paşa
Üniversitesi- Rektör*

Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK

*Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi-
Rektör Yardımcısı*

Prof. Dr. Bekir BULUÇ

Gazi Üniversitesi- Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Cumali ÖKSÜZ

*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi-
Rektör Yardımcısı*

Prof. Dr. Halil İbrahim OKUMUŞ

*Karadeniz Teknik Üniversitesi- Rektör
Yardımcısı*

Prof. Dr. İbrahim Kaya

Anadolu Üniversitesi- Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Levent ŞAHİN

İstanbul Üniversitesi- Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR

Atatürk Üniversitesi- Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Ramazan GÖKBUNAR

Celal Bayar Üniversitesi- Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Ömer DELİALİOĞLU

*Orta Doğu Teknik Üniversitesi- YÖK
Uzaktan Öğr. Politikaları Kom. Üy.*

Prof. Dr. Cüneyt Orhan KARA

Pamukkale Üniversitesi- UZEM Müdürü

Prof. Dr. M. Barış HORZUM

Sakarya Üniversitesi- UZEM Müdürü

Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU

*Gazi Üniversitesi- Eğitim Öğretim
Koordinatörü*

Prof. Dr. Yalın Kılıç TÜREL

Fırat Üniversitesi- Teknik Bilimler MYO Müdürü

Prof. Dr. Halil YURDUGÜL

*Hacettepe Üniversitesi- Bilgisayar ve
Öğrt. Tek. Eğt. Bölümü*

Prof. Dr. Murat KÖKSAL

*Hacettepe Üniversitesi- Mühendislik
Fakültesi Eğitim Koord.*

Prof. Dr. Cafer Çelik

Atatürk Üniversitesi- AÖF Eski Yöneticisi

Prof. Dr. Hakan DAL

Anadolu Üniversitesi- AÖF

Doç. Dr. Esra Pınar UÇA GÜNEŞ

Eskişehir Teknik Üniversitesi- UZEM Müdürü

Doç. Dr. Mutlu Tahsin ÜSTÜNDAĞ

Gazi Üniversitesi- UZEM Müdürü

Doç. Dr. Fırat SARSAR

Ege Üniversitesi- UZEM Müdürü

Doç. Dr. Yasin ÖZARSLAN

Yaşar Üniversitesi- AUÖ Merkez Müdürü

Doç. Dr. Gökhan AKÇAPINAR

*Hacettepe Üniversitesi- UZEM Müdür
Yardımcısı.*

Doç. Dr. Melike ARSLAN

*Atatürk Üniversitesi- UZEM Müdür
Yardımcısı*

Doç. Dr. Nuri ÇAĞLAYAN

*Akdeniz Üniversitesi- UZEM Müdür
Yardımcısı*

Doç. Dr. Sinan AYDIN

*Anadolu Üniversitesi- AÖF Dekan
Yardımcısı*

Doç. Dr. Hale ILGAZ

Ankara Üniversitesi- UZEM Yöneticiliği

Doç. Dr. Müge ADNAN

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi- UZEM
Müdürü*

Doç. Dr. Nilgün TOSUN
Trakya Üniversitesi- UZEM Yöneticiliği

Doç. Dr. Serkan YILDIRIM
*Atatürk Üniversitesi- AÖF Ölçme
Değerlendirme Koordinatörü*

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali Ertürk
İstanbul Üniversitesi- Dekan Yardımcısı

**Dr. Öğr. Üyesi Tülay GÖRÜ
DOĞAN**
Alanya Hep Üniversitesi- Enstitü Müdürü

Dr. Öğr. Üyesi Gürkan YILDIRIM
Bayburt Üniversitesi- UZEM Müdürü

**Dr. Öğr. Üyesi Muhammet
BERİGEL**
*Karadeniz Teknik Üniversitesi
UZEM Müdürü*

Dr. Öğr. Üyesi Nuh YAVUZALP
*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi-
UZEM Müdürü*

Dr. Öğr. Üyesi Zafer CÖMERT
Samsun Üniversitesi- UZEM Müdürü

**Dr. Öğr. Üyesi Emine
ARUĞASLAN**
*Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Uzaktan Eğitim MYO Müdürü*

Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul ERGÜN
*Afyon Kocatepe Üniversitesi- Uzaktan
Eğitim MYO Müdür Yardımcısı*

Dr. Öğr. Üyesi Embiya ÇELİK
Atatürk Üniversitesi- UZEM Müdür Yrd.

Dr. Öğr. Üyesi Polat ŞENDURUR
*Ondokuz Mayıs Üniversitesi- UZEM
Müdür Yardımcısı*

Dr. Öğr. Üyesi Arif Cem TOPUZ
*Ardahan Üniversitesi- Bilgi İşlem Daire
Başkanlığı*

Dr. Öğr. Üyesi Güler KARAMAN
*Atatürk Üniversitesi- Açık Ders
Koordinatörü*

Dr. Öğr. Üyesi Elif TAŞLIBEYAZ
*Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi-
Dijital Dönüşüm Ofisi Koord.*

RAPORTÖRLER

**Arş. Gör. Dr. Meva Bayrak
KARSLI**
Atatürk Üniversitesi

Öğretmen Bünyami KAYALI
Millî Eğitim Bakanlığı

Öğr. Gör. Mehmet YAVUZ
Bingöl Üniversitesi

Öğr. Gör. Dilara Arzugül AKSOY
Bayburt Üniversitesi

Öğr. Gör. Ebubekir KABA
Atatürk Üniversitesi

Öğr. Gör. Merve AYDIN
Trabzon Üniversitesi

Öğr. Gör. Münevver GÜNDÜZ
Atatürk Üniversitesi

Öğr. Gör. Sinem KARABEY
Atatürk Üniversitesi

Öğr. Gör. Şener BALAT
Bingöl Üniversitesi

**Öğr. Gör. Yusuf Zafer Can
UĞURHAN**
Anadolu Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

1.BÖLÜM: ÇALIŞTAY BİLGİLERİ

15 Çalıştayın Amacı ve Yapısı

18 Çalıştay Programı

19 Çalışma Rehberi

21 Çalıştaydan Görüntüler

2. BÖLÜM: POLİTİKA ÇERÇEVESİ

25 Yönetici Özeti

29 Özet Görseli

31 Uzaktan Eğitimde
Akreditasyon Süreçlerinin İşletilmesi

35 Program Açma Kriterlerinin
Düzenlenmesi

37 Ölçme ve Değerlendirme
Süreçlerinin İyileştirilmesi

- 39** Üniversiteler Arası İşbirliklerinin Güçlendirilmesi
- 41** Destek Hizmetlerinin Artırılması ve Çeşitlendirilmesi
- 43** Uzaktan Eğitim Algısının Yönetilmesi
- 47** Uzaktan Eğitim Merkezlerinin Yapılanması
- 51** Uzaktan Eğitim Usul ve Esaslarının Güncellenmesi
- 55** Açık Ders Malzemelerinin Yaygınlaştırılması
- 59** Harmanlanmış Öğrenme Uygulamalarının Yaygınlaştırılması
- 61** Acil Durum Eylem Planlarının Oluşturulması

ÇALIŞTAY BİLGİLERİ

1. Bölüm

Çalıştayın

Amacı ve Yapısı

Küresel ölçekte yaşanmakta olan ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından Pandemi olarak ilan edilen durum karşısında, 18 Mart 2020 tarihi itibarıyla yüz yüze eğitimlerin durdurulması eğitimlere uzaktan öğretim yoluyla devam edilmesi kararı verilmiştir (YÖK, 2020). Olağanüstü şartların zorunlu kıldığı uzaktan öğretim uygulamaları yükseköğretim kurumlarının yeterlik ve deneyimlerine göre farklılaşmakla birlikte bu süreçte belirli bir düzeyde öğrenme sürecinin kesintiye uğramadan sürdürüldüğü bilinmektedir. Bu sürecin öğretim teknolojileri açısından bir teknoloji geçiş/kabul süreci olarak incelenip teknik, pedagojik, içerik, insan kaynağı ve destek boyutlarında elde edilen deneyimlerin uzaktan öğretim konusunda yapılacak uygulamalara yön vermesine ihtiyaç vardır.

Bu ihtiyaçtan hareketle geniş bir araştırmacı ekibiyle “Yükseköğretimde Pandemi Dönemi Uzaktan Öğretim Uygulamalarının İncelenmesi ve Deneyimler Üzerinden Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikası Önerilerinin Oluşturulması” isimli proje hazırlanmış ve TÜBİTAK “1001 SOBAG COVID-19 Çağrısı” kapsamında desteklenmiştir.

120K270 numaralı bu projenin hedeflerinden biri de pandemi döneminde oluşan uygulama yaklaşımları, deneyim, yeterlik ve beklentiler ile uzaktan eğitim alanındaki yenilikçi uygulamalardan hareketle Türk yükseköğretimi için açık ve uzaktan öğrenme bağlamında politika çerçevesi sunulmasıdır. Çalıştay, projenin bu hedefi doğrultusunda düzenlenmiştir.

“Yükseköğretimde Pandemi Sonrasına Yönelik Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikaları” isimli çalıştayda araştırma ekibinin moderatörlüğünde açık ve uzaktan öğrenme uygulamalarında çeşitli üniversitelerde ilgili alanda çalışan ve yönetici düzeyinde önemli deneyimleri bulunan öğretim üyelerinin katıldığı alt grup çalışmaları yer almaktadır. Çalıştayın genel yapısı bir sonraki sayfada yer alan şekilde gösterilmiştir.

Çalıştayın, içinden geçtiğimiz değişim döneminin dinamiklerini göz önünde bulundurarak uzaktan eğitimin önümüzdeki 10 yılının planlanmasına dayanak olacak somut önerilerin ortak akılla oluşturulmasına katkıda bulunması beklenmektedir.

Açılış, Proje /Çalıştay Tanıtım Sunumu

<p>1 GRUP</p> <p>Moderatör Prof. Dr. Levent ŞAHİN</p> <p>Üyeler Prof. Dr. İbrahim KAYA Prof. Dr. Cafer ÇELİK Prof. Dr. Ramazan GÖKBUNAR Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali ERTÜRK</p> <p>Raporatör Arş. Gör. Dr. Meva BAYRAK KARSLI</p>	<p>2 GRUP</p> <p>Moderatör Prof. Dr. Arif ALTUN</p> <p>Üyeler Prof. Dr. Ömer DELİALİOĞLU Prof. Dr. Murat KÖKSAL Doç. Dr. Gökhan AKÇAPINAR</p> <p>Raporatör Öğr. Gör. Y. Zafer Can UĞURHAN</p>	<p>3 GRUP</p> <p>Moderatör Prof. Dr. Hasan KARAL</p> <p>Üyeler Prof. Dr. Halil İbrahim OKUMUŞ Dr. Öğr. Üyesi Muhammet BERİGEL Dr. Öğr. Üyesi Polat ŞENDURUR Dr. Öğr. Üyesi Zafer CÖMERT</p> <p>Raporatör Öğr. Gör. Şener BALAT</p>
<p>4 GRUP</p> <p>Moderatör Prof. Dr. Alper Tolga KUMTEPE Doç. Dr. Sinan AYDIN</p> <p>Üyeler Prof. Dr. Ali Ekrem ÖZKUL Prof. Dr. Hakan DAL Doç. Dr. Yasin ÖZARSLAN Dr. Öğr. Üyesi Embiya ÇELİK</p> <p>Raporatör Öğr. Gör. Dilara Arzugül AKSOY</p>	<p>5 GRUP</p> <p>Moderatör Prof. Dr. Tuncay YİĞİT</p> <p>Üyeler Doç. Dr. Nuri ÇAĞLAYAN Doç. Dr. Müge ADNAN Dr. Öğr. Üyesi Emine ARUĞASLAN</p> <p>Raporatör Öğr. Gör. Merve AYDIN</p>	<p>6 GRUP</p> <p>Moderatör Prof. Dr. Nurettin ŞİMŞEK</p> <p>Üyeler Prof. Dr. Cumali ÖKSÜZ Prof. Dr. Halil YURDAGÜL Prof. Dr. M. Barış HORZUM Doç. Dr. Hale ILGAZ</p> <p>Raporatör Öğr. Gör. Münevver GÜNDÜZ</p>
<p>7 GRUP</p> <p>Moderatör Doç. Dr. Vehbi Aytekin SANALAN</p> <p>Üyeler Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK Doç. Dr. Esra Pinar UÇA GÖNEŞ Dr. Öğr. Üyesi Arif Cem TOPUZ Dr. Öğr. Üyesi Görkan YILDIRIM</p> <p>Raporatör Öğr. Gör. Ebubekir KABA</p>	<p>8 GRUP</p> <p>Moderatör Doç. Dr. Engin KURŞUN</p> <p>Üyeler Prof. Dr. Yalın Kılıç TÜREL Doç. Dr. Fırat SARSAR Dr. Öğr. Üyesi Nuh YAVUZALP Dr. Öğr. Üyesi Tolay GÖRÜ DOĞAN</p> <p>Raporatör Öğretmen Bünyamin KAYALI</p>	<p>9 GRUP</p> <p>Moderatör Doç. Dr. Muhammet Recep OKUR</p> <p>Üyeler Prof. Dr. Cüneyt Orhan KARA Doç. Dr. Nilgün TOSUN Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul ERGÜN</p> <p>Raporatör Öğr. Gör. Sinem KARABEY</p>
<p>10 GRUP</p> <p>Moderatör Prof. Dr. Halil İbrahim BÜLBÜL</p> <p>Üyeler Prof. Dr. Bekir BULUÇ Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU Doç. Dr. Mutlu Tahsin ÜSTÜNDAĞ</p> <p>Raporatör Öğr. Gör. Mehmet YAVUZ</p>	<p>11 GRUP</p> <p>Moderatör Prof. Dr. Selçuk KARAMAN</p> <p>Üyeler Doç. Dr. Serkan YILDIRIM Doç. Dr. Melike ARSLAN Dr. Öğr. Üyesi Güler KARAMAN Dr. Öğr. Üyesi Elif TAŞLIBEYAZ</p> <p>Raporatör Öğr. Gör. Sinem KARABEY</p>	

Grup Sunumları ve Değerlendirme / Kapanış

Çalıştay Programı

-
- 1 19.30 Açılış Konuşması:**
*Yükseköğretim Kurulunun Uzaktan
Öğretimdeki Yeniliklere ilişkin Yaklaşımı*
Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN- YÖK Yürütme Kurulu Üyesi

 - 2 19.45 Ön Bulguların Sunumu / Çalıştay Tanıtımı:**
Prof. Dr. Selçuk KARAMAN- Çalıştay Düzenleme Kurul Başkanı

 - 3 19.50 Çalıştay Oturumlarının Gerçekleşmesi**

 - 4 20.30 Grup Çalışmaları Sunumu**

 - 5 21.10 Kapanış**

Çalıştay Rehberi

Çalıştay kapsamında alt gruplar için hazırlanan çalışma rehberi aşağıda gösterilmiştir.

1

19:50

Genel Giriş

2

19:55-20:05

Yükseköğretim Kurulu'nun yeni dönemde uzaktan eğitim vizyonu neleri içermelidir?

Program açma ve değerlendirme kriterleri, Uzaktan Eğitim Merkezi yapılması, Lisansüstü programlarda uzaktan eğitim uygulamaları, Uzaktan eğitim işbirliği esnekliği, Uzaktan eğitim ders transferi, Açık ders, Yurt dışından uzaktan eğitim dersi alma, Uzaktan eğitim akreditasyon vb.

3

20:05-20:15

Üniversitelerin yeni dönem için uzaktan eğitim konusunda hedefleri neler olmalıdır? Bunun için atılması gereken adımlar nelerdir?

Uzaktan eğitim program açma, işbirliği, UE dersi, harmanlanmış öğrenme, materyal geliştirme, uzaktan öğrencilik destekleri vb.

4

20:15-20:25

Yeniden bir Pandemi olması durumunda acil uzaktan eğitim eylem planında hangi unsurlar yer almalıdır?

5

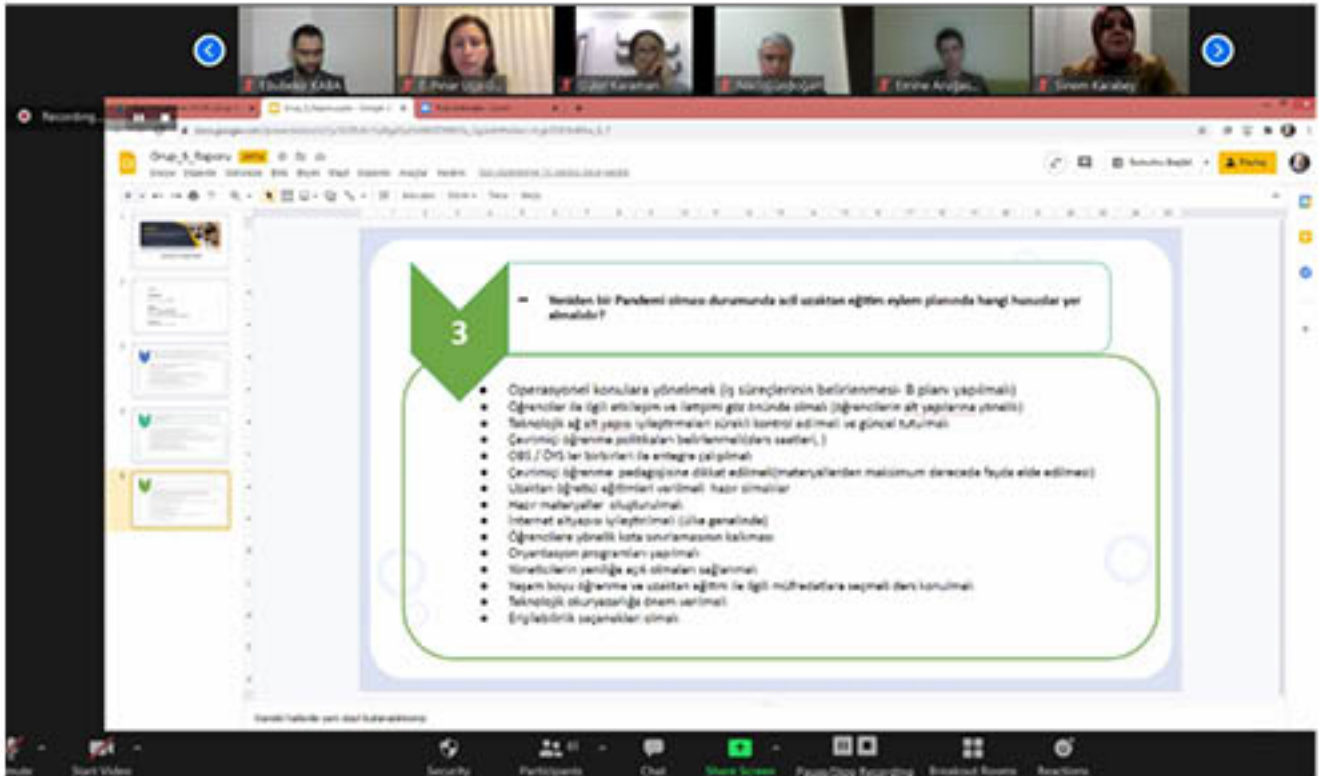
20:25-20:30

Genel değerlendirme

Sunuma geçiş (Lütfen "Leave Room" seçeneği ile ana oturuma dönünüz)

Çalıştaydan Görüntüler

POLİTİKA ÇERÇEVESİ

2. Bölüm

Yönetici Özeti

“Yükseköğretimde Pandemi Sonrasına Yönelik Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikaları” isimli çalıştayda araştırma ekibinin moderatörlüğünde çeşitli üniversitelerde açık ve uzaktan öğrenme uygulamalarında görev alan ve yönetici düzeyinde deneyimleri bulunan öğretim üyelerinin katıldığı alt grup çalışmaları yapılmıştır. Çevrimiçi olarak yapılan çalıştayda 34 üniversiteden katılan toplam 54 yönetici 11 alt gruba ayrılmış ve yeni dönemde yüksek öğretimde uzaktan eğitim vizyonunun kapsamı ve uzaktan eğitimde atılması gereken adımlara ilişkin öneriler üzerinde görüşler belirtmişlerdir. Ortaya konulan bu öneriler ortak bir oturumda sunulmuştur. Önerilerde ayrıca acil uzaktan eğitim eylem planına yer verilmiştir.

Açık ve Uzaktan Öğrenme Konusunda Atılması Gereken Adımlara İlişkin Öneriler

1-Uzaktan eğitimde merkez, program ve ders düzeyinde akreditasyon süreçlerinin işletilmesi, kurumların uzaktan eğitim kalite yönetim süreçlerinin izlemeleri için yönlendirilmesi ve ders akreditasyonlarına bağlı olarak farklı üniversiteden ders alma ve kredi transferi mekanizmalarının oluşturulması

2-Uzaktan program açma kriterlerinin net bir şekilde tanımlanması ve uluslararası programlara, üniversite ihtisasına uygun programlar ve teknik eleman yetiştiren programlara öncelik verilmesi

3- Üniversitelerde uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları için süreç değerlendirmelerine ağırlık verilmesi ve değerlendirme yöntemleri, online sınav kuralları, uygulama becerilerinin değerlendirilmesi gibi boyutları içeren birim veya bölüm bazlı ölçme ve değerlendirme çerçevesinin oluşturulması ve paylaşılması

4-Uzaktan eğitimde üniversiteler arası işbirliğini sağlamak üzere “ortak program”, “ortak materyal havuzu”, “ortak sistemler” şeklindeki uygulamaların teşvik edilmesi, ders ve öğretim elemanı değişimleriyle ulusal ve uluslararası düzeyde etkili ve özgün uzaktan eğitim/harmanlanmış öğrenme modellerinin oluşturulması

5- Öğretim elemanlarına destek amacıyla öğretim yöntem ve teknikleri, dijital içerik geliştirme, ölçme ve değerlendirme, dijital okuryazarlık ve uzaktan eğitimin doğası gibi konularda eğitimlerin sürekli düzenlenmesi ve sertifikalandırılması, öğrencilere verilecek destek hizmetleri konusunda ise teknik, akademik, psikolojik ve sosyo-kültürel boyutlarda desteklerin çeşitlendirilmesi ve birim bazlı destek hizmetleri şeklinde ayrı planlamalar yapılması

6- Uzaktan eğitim algısının iyileştirilmesi, uzaktan eğitimin etkisinin ve işleyişinin pandemi dönemindeki yapılandırılmamış uygulamalardan ibaret görülmemesi ve uzaktan öğreticiliğin bir uzmanlık olduğunun farkına varılması için üniversitelerin uzaktan eğitim vizyonu geliştirmeleri, yaşam boyu öğrenme uygulamalarını yaygınlaştırılmaları, uzaktan öğreticilik formasyonunun yaygınlaştırılması ve sertifikalandırmanın teşviki yönünde çalışmalar yapılması

7- Uzaktan eğitim merkezlerinin yapılanmasının geliştirilmesi için üniversitelerde uzaktan eğitim merkezlerinin bir hizmet birimi olmasının yanı sıra AR-GE çalışması yapma ve insan kaynağı yetiştirme imkanı sunan enstitü benzeri bir akademik birime dönüştürülmesi, bünyesinde akademik personel istihdam edilmesi ve üniversitelerde uzaktan eğitim komisyon ya da koordinasyon kurullarıyla birimler arası eşgüdümün sağlanması

8-Uzaktan eğitim usul ve esasların iyileştirilmesi amacıyla uzaktan eğitim uygulamaları için kurumsal yeterlilikler ile bireysel rol ve sorumlulukların açık bir şekilde belirlenmesi, ve/veya üniversitelerin kendi uygulama esaslarını oluşturması, usul esaslarda uzaktan eğitim sistemlerin kullanımı ile canlı dersler ve ders içi paylaşımların kişisel verilerin korunması ve fikri mülkiyet haklarına uygunluğunun sağlanması konusunda açık rehberliğe yer verilmesi

9- Açık ders malzemeleri ve açık dersler konusunda, öğretim elemanlarının kurumsal açık ders sistemlerinde materyal paylaşımı için teşvik edilmesi, ders malzemelerinin öğretim programlara uyumlu bir şekilde belli kriterler gözetilerek hazırlanması ve sisteme yüklenmesi, sistemlerin entegre (ortak) çalışabilirliğin sağlanması, açık derslerin akredite edilebilmesi

10- Harmanlanmış öğrenme uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla derslerin uzaktan eğitim teknolojileri ile desteklenmesi yoluyla harmanlanmış öğretime geçişin kolaylaştırılması, öğretim elemanlarının harmanlanmış öğretimi benimsemeleri ve kullanmaları yükselme ve atama kriterlerine dahil edilmesi gibi teşviklerde bulunulması, belli derslerin öğrenci tercihiine göre uzaktan eğitim ya da yüz yüze sunulması

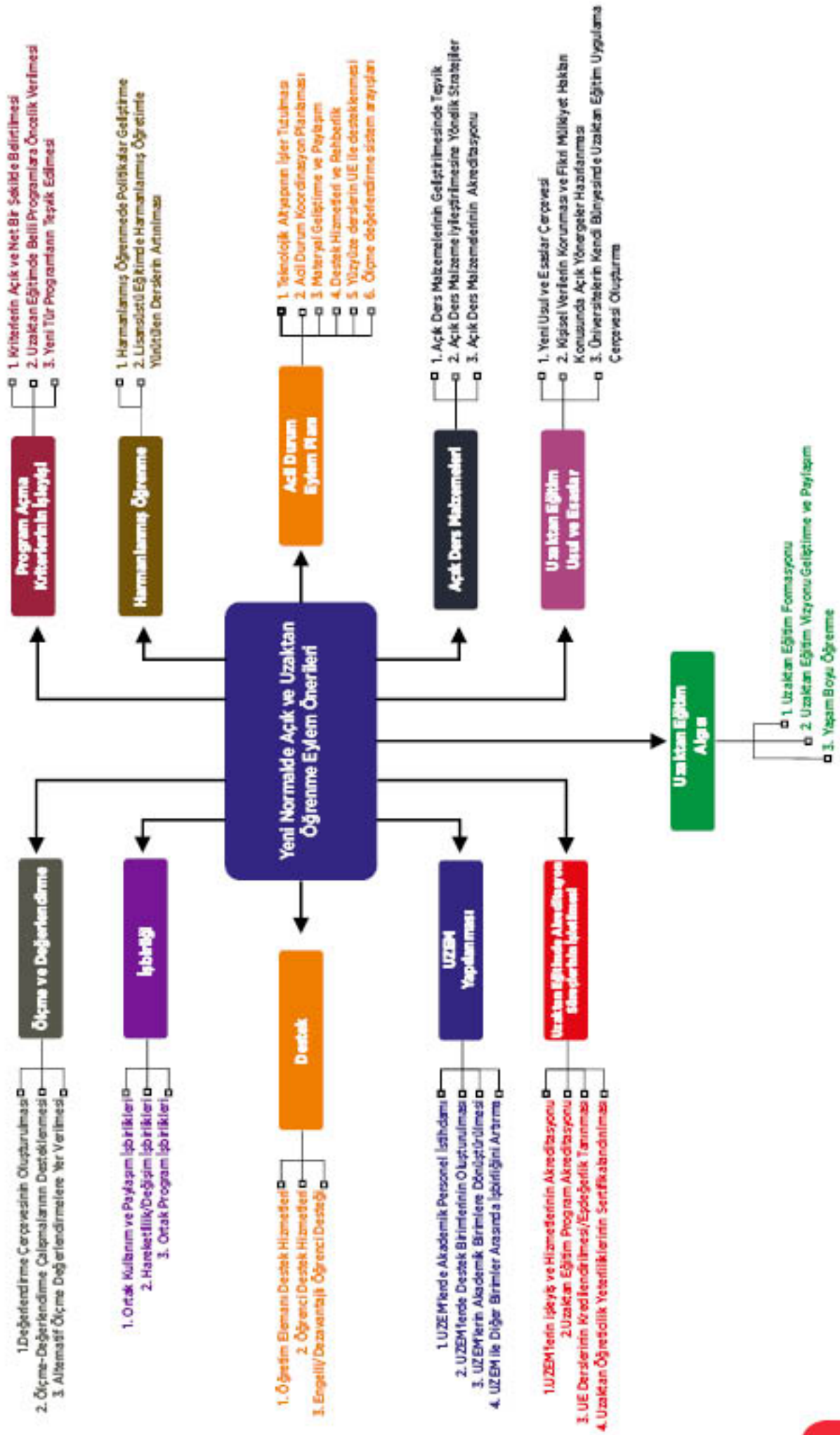
Acil Durum Eylem Planı Oluşturmaya Yönelik Önergeler

Pandemi veya deprem gibi durumlarda öğretimin kesintiye uğramadan uzaktan eğitim yoluyla sürdürülebilmesi amacıyla aşağıdaki çerçevede Acil Durum Eylem Planları önerilmektedir.

- 1- Uzaktan eğitimle ilgili sistemlerin teknolojik altyapısının entegre ve çalışır durumda olması ve kapasite artırım planlarının yapılması,**
- 2- Etkili bir koordinasyon için acil durum uzaktan eğitim komisyonu ve diğer ekiplerin tanımlanması ve sorumluluklarının belirlenmesi, paydaşlarla iletişim yöntem ve kanallarının belirlenmesi,**
- 3- Öğretim elemanlarının tüm derslerde bir destek ortamı olarak uzaktan eğitim sistemlerinden yararlanma ve ders tasarımlarında acil durumlar için B planlarını oluşturma konusunda yönlendirilmesi,**
- 4- Öğretim elemanlarının dersleri için materyal geliştirme ve açık bir şekilde paylaşımının teşvik edilmesi, uygulamalı derslerde deney atölye vb. çalışmalarının video kayıtlarının alınması, açık ders malzemeleri havuzu altyapısının oluşturulması.**

Özet Görseli

1

Uzaktan Eğitimde Akreditasyon Süreceşlerinin İşletilmesi

Yöneticilerin pandemi sonrası uzaktan eğitim politikalarına yönelik önerilerinin ortaya çıkarıldığı odak grup görüşmelerinde hemen hemen tüm gruplarda uzaktan eğitimde akreditasyon süreçlerinin başlatılması önerisinde bulunulmuştur.

Akreditasyon başlığı altında yer alan her bir görüş analiz edildiğinde önerilerin 4 alt grupta toplandığı görülmüştür.

- 1- Uzaktan eğitim merkezlerinin işleyiş ve hizmetlerinin akreditasyonu
- 2- Uzaktan eğitim program akreditasyonu
- 3- Uzaktan eğitim derslerinin kredilendirilmesi / eşdeğerlik tanınması
- 4- Uzaktan öğreticilik yeterliklerinin sertifikalandırılması

Uzaktan eğitim merkezlerinin işleyiş ve hizmetlerinin akreditasyonunda daha çok organizasyonel düzeyde bir akreditasyonun olması gerektiği vurgulanmıştır.

Uzaktan eğitim program akreditasyonu ise daha çok program açmada bir ön şart olarak ele alınmıştır.

Uzaktan eğitimle verilen derslerin ise özellikle üniversiteler arası ders/kredi transferi açısından önemli olduğu vurgulanmıştır

1 Uzaktan eğitim merkezlerinin işleyiş ve hizmetlerinin akreditasyonu

- Uzaktan eğitim merkezlerinin işleyiş ve hizmetlerinin akreditasyonu
- Uzaktan eğitim sürecine, YÖKAK'ın Uzaktan Eğitimde Kalite Güvencesi ve Ölçütleri
- Değerlendirme Rehberi'nde yer alan maddelerin entegre edilmesi

2 Uzaktan eğitim program akreditasyonu

- Belirli kriterleri sağlayan üniversitelere uzaktan eğitim program açma izni verilmesi
- İHAK'larda akreditasyon sağlanarak AKTS ile ilişkilendirilmesinin yapılması

3 Uzaktan eğitim derslerinin kredilendirilmesi / eşdeğerlik tanınması

- Derslerin uzaktan eğitime uygunluğunun değerlendirilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi
- Ders temelli akreditasyon komisyonunun oluşturulması
- Yurtdışında akredite olmuş üniversitelerle işbirliği yapılarak akreditasyon şartı koyulması
- neticesinde ders alınabilmesinin ve kredilendirilmesinin sağlanması
- YÖK Dersleri Platformu'nda yer alan nitelikli derslere kredilendirmenin yapılması

4 Uzaktan öğreticilik yeterliklerinin sertifikalandırılması

- Öğretim elemanlarına uzaktan öğretimde ders verme sertifika eğitimlerinin verilmesi ve sertifikaya sahip olanların ders vermeye hak kazanması
- Uzaktan eğitim sürecinde gerekli olabilecek çeşitli uzmanlık alanlarına ilişkin sertifika programlarının hazırlanması

2

Program Açma Kriterlerinin Düzenlenmesi

Yöneticiler ile yapılan Odak Grup görüşmelerinde 11 alt grubun tamamında öne çıkan diğer bir boyut uzaktan eğitim programlarının açılması ile ilgili iyileştirmeler yapılmasıdır.

Ortaya çıkan görüşler analiz edildiğinde program açma boyutunda aşağıdaki öneriler vurgulanmıştır.

- 1- Kriterlerin açık ve net bir şekilde belirtilmesi
- 2- Uzaktan eğitimde belli programlara izin/öncelik verilmesi
- 3- Yeni tür programların teşvik edilmesi

1 Kriterlerin açık ve net bir şekilde belirtilmesi

- Altyapı standartları
- İçerik standartları (ilk 4 hafta içerik beklentiler)
- İzleme faaliyetleri

2 Uzaktan eğitimde belli programlara izin/öncelik verilmesi

- Üniversitelerin ihtisaslaşma alanlarına göre lisansüstü uzaktan eğitim programlarının açılması,
- Toplumsal ihtiyaçlara göre programların açılması

3 Yeni tür programların teşvik edilmesi

- Uluslararası programlar,
- Teknik eleman yetiştirmeye yönelik programlar
- Üniversite arası işbirliğini ve ders değişimini sağlayacak programlar
- Uzaktan tezli yüksek lisans ve doktora programları

UE Program yelpazesinin yabancı uyruklu öğrencilerin talep edecekleri uluslararası programlar ve özellikle teknik eleman / ara eleman yetiştirmeye yönelik programların açılması önerilmektedir. Ayrıca uzaktan eğitimde tezli lisansüstü programların açılabilmesi için gerekli şartların oluştuğu ifade edilmiştir.

3

Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinin İyileştirilmesi

Yöneticilerin, ölçme ve değerlendirmenin öncelikli olarak ele alınması ve ölçme değerlendirme süreçlerinde iyileştirmeleri gerektiği konusunda görüş birliği içerisinde olduğu görülmüştür. Uzaktan ölçme değerlendirmenin doğası itibarıyla tüm kaygıları giderici ve bütün dersler için uygulanabilir etkili bir çözümün bulunmaması yöneticilerin bu konudaki önerilerinin daha genel olduğu ve öneriler düzeyinde kaldığı görülmüştür.

Ölçme-değerlendirmeye yönelik öneriler aşağıda görüldüğü gibi 3 alt başlık altında toplanmıştır.

- 1- Değerlendirme çerçevesinin oluşturulması
- 2- Ölçme değerlendirme konusundaki çalışmaların desteklenmesi
- 3- Alternatif ölçme değerlendirmelere yer verilmesi

1 Değerlendirme çerçevesinin oluşturulması

- Üniversite ölçeğinde
- Birimlere özgü

2 Ölçme değerlendirme konusundaki çalışmaların desteklenmesi

- Uygulama derslerinin değerlendirilmesi
- Sınav güvenliği ile ilgili kriterlerin belirlenmesi

3 Alternatif ölçme değerlendirmelere yer verilmesi

- Süreç içi aktivitelerin değerlendirilmesi
- Analiz sentez ve değerlendirmeye yönelik sorulara yer verilmesi

Üniversite ya da birim özelinde gözlemlenebilir, izlenebilir ve raporlanabilir ölçme-değerlendirme ile süreç yönetim-uygulama politikaları geliştirilerek bir değerlendirme çerçevesinin oluşturulması önerilmektedir. Öte yandan, ölçme değerlendirme konusundaki çalışmaların uygulama derslerinin değerlendirilmesi ve sınav güvenliğinin sağlanması açısından desteklenmesinin önemi vurgulanmıştır. Son olarak, süreç içi aktivitelerin değerlendirilmesi ve analiz, sentez düzeyinde sorular ile alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımlarına uzaktan eğitim süreçlerinde yer verilmesi gerektiğine dikkat çekilmiştir.

4

Üniversiteler Arası İşbirliklerinin Güçlendirilmesi

İşbirliklerin ulusal ve uluslararası düzeyde, altyapı, proje, içerik, insan kaynağı ve program seviyelerinde ele alındığı görülmektedir. Bu bağlamdaki işbirliklerin çeşitlendirilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Bu bağlamdaki iş birliklerinin kullanım ve paylaşım, hareketlilik/değişim ve program işbirliği olmak üzere 3 alt başlıkta toplandığı görülmektedir.

- 1- Ortak kullanım ve paylaşım işbirlikleri
- 2- Hareketlilik/değişim işbirlikleri
- 3- Ortak program işbirlikleri

1 Ortak kullanım ve paylaşım işbirlikleri

- Altyapıya yönelik ortak AR-GE projeleri
- Yazılımlar
- Entegre yapıların kurulması
- İyi örnekler
- İçerik

2 Hareketlilik/değişim işbirlikleri

- Bir Öğretim Elemanının başka üniversitede ders vermesi
- Üniversiteler arası ders değişimi/kredilendirme ve ders tanıma işbirliği

3 Ortak program işbirlikleri

- Ulusal
- Uluslararası program
- Karma modeller

Ortak kullanım ve paylaşım işbirlikleri altında altyapı, iyi uygulamalar ve içerik gibi konulara yönelik işbirliklerinin AR-GE projesi, akademik etkinlik (çalıştay vb.) yoluyla gerçekleştirilebileceği vurgulanmıştır. Hareketlilik ve değişim işbirlikleri bağlamında insan kaynağı ve ders seviyesinde işbirliklerinin olması gerektiği önerilmektedir. Kurumların disiplinler arası ulusal ve uluslararası düzeyde ortak program işbirliklerine gidebileceği de öne çıkan bir diğer işbirliği türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Ortak programlarda üniversitelerin güçlü yanların ortaya konduğu karma modellerin işe koşulabileceği ifade edilmiştir.

5

**Destek
Hizmetlerinin
Artırılması ve
Çeşitlendirilmesi**

Destek Hizmetlerinin Artırılması ve Çeşitlendirilmesi

5

Üniversiteler pandeminin olumsuz etkisini en aza indirmek ve yürütülen uzaktan öğretim faaliyetlerinin aksamadan yürütülmesi adına öğrencilere ve öğretim elemanlarına çeşitli destek faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Bunların 3 alt başlıkta toplandığı görülmektedir:

- 1- Öğretim elemanı destek hizmetleri
- 2- Öğrenci destek hizmetleri
- 3- Engelli/dezavantajlı öğrenci destek hizmetleri

Öğretim elemanlarına verilecek destek konusunda eğitimlerin öne çıktığı görülmektedir. Öğretim yöntem ve teknikleri, dijital içerik geliştirme, ölçme ve değerlendirme, dijital okuryazarlık ve UE doğası konularına yer verilmesi önerilmiştir. Ayrıca bu eğitimlerin sürekliliği ve sertifikalandırılması üzerinde durulmuştur.

1 Öğretim elemanı destek Hizmetleri

- Uzaktan öğreticilik eğitimlerinin verilmesi
- Öğretim elemanlarının eğitimleri için bir politika ve yapılanma

2 Öğrenci destek Hizmetleri

- Teknik destek
- Akademik destek
- Psikolojik/motivasyonel destek
- Sosyo-kültürel destek
- Birim/bölüm bazlı destek

3 engelli/dezavantajlı Öğrenci destek hizmetleri

- Erişim (altyapı ve cihaz)
- Materyal
- Ortak ders

Öğrencilere verilecek destek hizmetleri konusunda teknik, akademik, psikolojik, sosyo-kültürel ve birim bazlı destek hizmetleri şeklinde öneriler ön plana çıkmıştır. Özellikle sosyo-kültürel destek hizmetlerinde öğrenci ve öğretim üyeleri arasında etkinlik saatleri ve ofis saatlerinin olması gerektiği ortaya çıkmıştır. Engelli ve dezavantajlı grupta olan öğrenciler için de altyapı ve cihaz, multimedya materyal desteklerinin sunulmasının önemi üzerinde durulmuştur. Destek hizmetleri sunulurken öğrenciler ve birimler arasında yaşanan problemleri kısa sürede çözecek birim bazlı destek personellerinin görevlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

6

Uzaktan Eğitim Algısının Yönetilmesi

Yöneticilerin uzaktan eğitimin bir disiplin olarak farkında olunması, etkisinin ve işleyişinin pandemi dönemindeki yapılandırılmamış uygulamalardan ibaret görülmemesi ve uzaktan eğitim programlarının nitelik algısının yönetilmesi bağlamındaki önerileri uzaktan eğitim algısı başlığı altında değerlendirilmiştir. Bu kapsamda 3 kategori aşağıdaki gibidir.

1- Uzaktan eğitim formasyonu

2- Uzaktan eğitim vizyonu geliştirme ve paylaşım

3- Yaşam boyu öğrenme

Uzaktan eğitim algısı kapsamında elde edilen hususlardan biri olarak uzaktan eğitim formasyonunun sağlanmasında, doktora eğitimi alan kişilerin temel uzaktan eğitim dersi almasının bir zorunluluk olması gerektiğine dikkat çekilirken uzaktan eğitim verilmesine yönelik öğretilerinin de teşvik edilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Bununla birlikte, bireyselleştirilmiş eğitimin altı da çizilerek bu hususta uyarlanabilir ortamların kullanılması gerektiği vurgulanmıştır.

1 Uzaktan eğitim formasyonu

- Doktora eğitimi alan kişiler için temel uzaktan eğitim dersini almasının zorunlu olması
- Uzaktan eğitim verilmesine yönelik öğretilerinin teşvik edilmesi
- Uyarlanabilir ortamlar aracılığıyla bireyselleştirilmiş eğitim uygulamalarının teşvik edilmesi

2 Uzaktan eğitim vizyonu geliştirme ve paylaşım

- Uzaktan eğitimin kaliteli bir şekilde devam ettirilmesini sağlayacak kısa, orta ve uzun vadeli amaç ve hedeflerin oluşturulması
- Uzaktan eğitim algısının güçlendirilerek normal öğretim süreci-

nin bir parçası olarak değerlendirilmesi

- Açık ve uzaktan öğretim programlarının itibarlarını artırmaya yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi
- UZEM birimi çerçevesinde diğer birimlerle işbirliği yapılarak tanıtım çalışmalarının yapılması

3 Yaşam boyu öğrenme

- Yaşam boyu öğrenme felsefesi bir politika haline getirilip yaygınlaştırılması
- Yaşam boyu öğrenme ve uzaktan eğitim ile ilgili müfredatlara seçmeli dersler konulması
- Güncel teknoloji temelli okuryazarlık eğitimlerinin yaşam boyu öğrenme bağlamında sürekliliğinin sağlanması

Uzaktan eğitim vizyonu açısından uzaktan eğitimin kaliteli bir şekilde sürdürülebilirliğini sağlamak adına kısa, orta ve uzun vadeli amaç ve hedeflerin oluşturulması belirtilmiştir. Böylelikle uzaktan eğitim algısının güçlendirilmesine ve itibarının artırılmasına yönelik çalışmaların gerçekleştirilerek uzaktan eğitimin normal öğretim sürecinin bir parçası olması gerektiği ifade edilmiştir. Burada da UZEM birimi ile diğer birimlerin işbirliğine odaklanılarak tanıtım çalışmalarının yapılması gerektiğini dile getirilmiştir. Son olarak, yaşam boyu öğrenme felsefesinin bir politika haline getirilmesi, uzaktan eğitim ile ilgili müfredatlara seçmeli derslerin konulması ve güncel teknoloji temelli okuryazarlık eğitimlerinin yaşam boyu öğrenme hususunda sürekliliğinin sağlanması gerektiğinin altı çizilmiştir.

7

Uzaktan Eğitim Merkezlerinin Yapılanması

Uzaktan Eğitim Merkezlerinin Yapılanması

7

Üniversiteler pandeminin olumsuz etkisini en aza indirmek ve yürütülen uzaktan öğretim faaliyetlerinin aksamadan yürütülmesi adına öğrencilere ve öğretim elemanlarına çeşitli destek faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Bunların 3 alt başlıkta toplandığı görülmektedir:

- 1- UZEM'lerde akademik personel istihdamı
- 2- UZEM'lerin akademik birimlere dönüştürülmesi
- 3- UZEM ile diğer birimler arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi
- 4- UZEM'lerde destek birimlerinin oluşturulması

En yoğun önerilerin yapıldığı konulardan biri olan UZEM yapılanmasından dört ayrı başlık yer almaktadır. Bunlar incelendiğinde özellikle insan kaynağının niceliğinin ve niteliğinin artırılmasına yönelik stratejilerin yer aldığı söylenebilir. UZEM'lerde personel istihdamının öğretim üyesi kadro tahsis ve görevlendirme olmak üzere iki yöntemle uygulanabileceği görülmektedir. Personel istihdamı ile yakından ilişkili olan bir diğer alt başlık ise UZEM'lerin akademik birimlere dönüştürülmesidir. Bu sayede insan kaynağı yetiştirebilecek ve merkezin misyonlarından biri olan araştırma geliştirme çalışmalarını da yapılabilecektir.

1 UZEM'lerde akademik personel istihdamı

- Öğretim üyesi kadro tahsisi
- Görevlendirme teşviği

2 UZEM'lerin akademik birimlere dönüştürülmesi

- AR-GE olanaklarının artırılması
- İnsan kaynağı yetiştirme

3 UZEM ile diğer birimler arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi

- Bilgi işlem, akademik birimler (Fakülte, enstitü vb.)
- Komisyon ve kurulların oluşturulması
- Yönetim kurullarında UZEM temsiliyeti
- Bilişim hukuku konusunda kalifiye personellerden destek

4 UZEM'lerde destek birimlerinin oluşturulması

- Eğitimler
- Destek performanslarının izlemesi
- Destek taleplerinin analiz edilmelisi

Önerilerin yoğun olarak yapıldığı alt başlıklardan biri UZEM'lerle diğer birimler arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesidir. Bu bağlamda özellikle bilgi işlem ve akademik birimler ile UZEM arasındaki koordinasyonun sağlanmasının önemli vurgulanmıştır. Bu işbirliğinin diğer ayağı ise UZEM yetkililerinin üniversite yönetim komisyon ve kurullarındaki temsiliyeti yoluyla sağlamasıdır. Son olarak UZEM'lerde destek birimlerinin oluşturularak destek personellerinin eğitilmesi, sağlanan destek hizmetlerinin izlenmesi ve destek taleplerinin analiz edilerek hizmet alanların ihtiyaçlarının karşılanmasının önemine dikkat çekilmiştir.

8

Uzaktan Eğitim Usul ve Esaslarının Güncellenmesi

Uzaktan eğitim usul ve esaslarına yönelik YÖK'ün belirlediği usul ve esaslar yeniden gözden geçirilmesi, acil durum/pandemi dönemi uzaktan eğitim usul ve esaslarının oluşturulması ve üniversitelerde daimi uzaktan eğitim bilim kurullarının yapılandırılmasına yönelik konuların ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Uzaktan Eğitim Usul ve Esaslar kapsamındaki öneriler aşağıdaki başlıklar altında gruplandırılmıştır.

1- Yeni usul ve esaslar

2- Kişisel verilerin korunması ve fikri mülkiyet hakları konusunda açık yönergeler hazırlanması

3- Üniversitelerin kendi bünyesinde uzaktan eğitim uygulama çerçevesi oluşturması

Uzaktan eğitim usul ve esaslar kapsamında YÖK'ün belirlediği usul ve esaslar çerçevesinin yeniden yapılandırılması gerektiği dille getirilmiştir. Özellikle mevcut usul ve esaslarda yer alan tanımların genişletilmesi ve her paydaşa yönelik tanımlamaların ve yeterliliklerin ayrıntılı olarak yapılması önerilmiştir.

Süreçte görev alacak öğretim elemanlarının yeterliliklerinin (akademik, teknik, pedagojik) usul ve esaslarda net olarak tanımlanması üzerine durulmuştur.

1 Yeni usul ve esaslar çerçevesi

- Uzaktan eğitimde yer alan tüm paydaşların rol, sorumluluk ve yeterliliklerin açık bir şekilde tanımlanması
- Uzaktan eğitim faaliyetleri için asgari kurumsal kriterlerin belirlenmesi
- Süreçte yaşanan sorunlar ve belirgin olmayan süreçlere yönelik bilgilendirme ve yönetmelikler çıkarılması
- Acil uzaktan eğitim ile uzaktan eğitim uygulama farklılıklarının yansıtılması

2 Kişisel verilerin korunması ve fikri mülkiyet hakları konusunda açık yönergeler hazırlanması

- Fikri mülkiyet haklarını koruma ve bu haklara riayet konusunda açık yönergeler oluşturulması

- Öğrenci ve öğretim elemanı için ders içi gizliliği koruma sorumluluklarının belirlenmesi
- Uzaktan eğitim sistemlerinin kullanımında kişisel verilerin güvenilirliği ile ilgili standartların oluşturulması

3 Üniversitelerin kendi bünyesinde Uzaktan eğitim uygulama çerçevesi oluşturması

- YÖK'ün belirlediği yönergeler kapsamında uzaktan eğitim uygulama esaslarının hazırlanması
- Uzaktan öğretim çerçevesinin paydaşlarla paylaşılması

Mevzuatta acil durum/pandemi dönemlerine özgü uygulamalar ile uzaktan öğretim uygulamalarının farklılıklarının ortaya konmasının önemi üzerinde durulmuştur. Üniversitelerin de kendi bünyelerinde uzaktan öğretim uygulama esasları oluşturmaları ve üniversite içi uzaktan öğretim koordinasyon yapısı, uzaktan öğretimde benimsenen ilke, yaklaşım ve uygulamaları paydaşlarla paylaşımları önerilmektedir. Mevzuat bağlamında yerli ve yabancı uzaktan eğitim sistemlerinin kullanımının kişisel verilerin korunması kanunuyla uyumlu bir şekilde yürütülmesi için bir yönlendirme yapılmasında ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Canlı dersler ve ders içi paylaşımların ve fikri mülkiyet haklarına uygunluğunun sağlanması konusunda da açık rehberliğe yer verilmesi önerilmektedir.

9

Açık Ders Malzemelerinin Yaygınlaştırılması

Açık ders malzemeler başlığında açık ders malzemelerinin geliştirilmesine yönelik teşvik mekanizmaları, açık ders malzemelerinin iyileştirilmesine yönelik stratejiler ve açık ders malzemelerinin akreditasyonuna yönelik öneriler öne çıkmaktadır. Burada ortaya çıkan hususlar özellikle YÖK dersleri platformu üzerinden ele alınarak dile getirilmiştir.

1- Açık ders malzemelerinin geliştirilmesine yönelik teşvik mekanizmaları

2- Açık ders malzemelerinin iyileştirilmesine yönelik stratejiler

3- Açık ders malzemelerinin akreditasyonu

Açık ders malzemeleri ve açık dersler konusunda, dijital malzeme havuzunun oluşturulmasının oldukça önemli olduğu vurgulanmaktadır. Zamandan ve mekândan bağımsız olarak erişim sağlayan bu kaynaklar çevrimiçi olarak kişilere istediği zaman istediği derse ulaşma imkanı sunarak uzaktan eğitimde fırsat eşitliğini de sağladığı ifade edilmiştir.

1 Açık ders malzemelerinin geliştirilmesine yönelik teşvik mekanizmaları

- Atama yükseltme
- En iyi derslerin ADM'ye dönüştürülmesi
- Proje desteği
- Etkili materyal hazırlama eğitimleri

2 Açık ders malzemelerinin iyileştirilmesine yönelik stratejiler

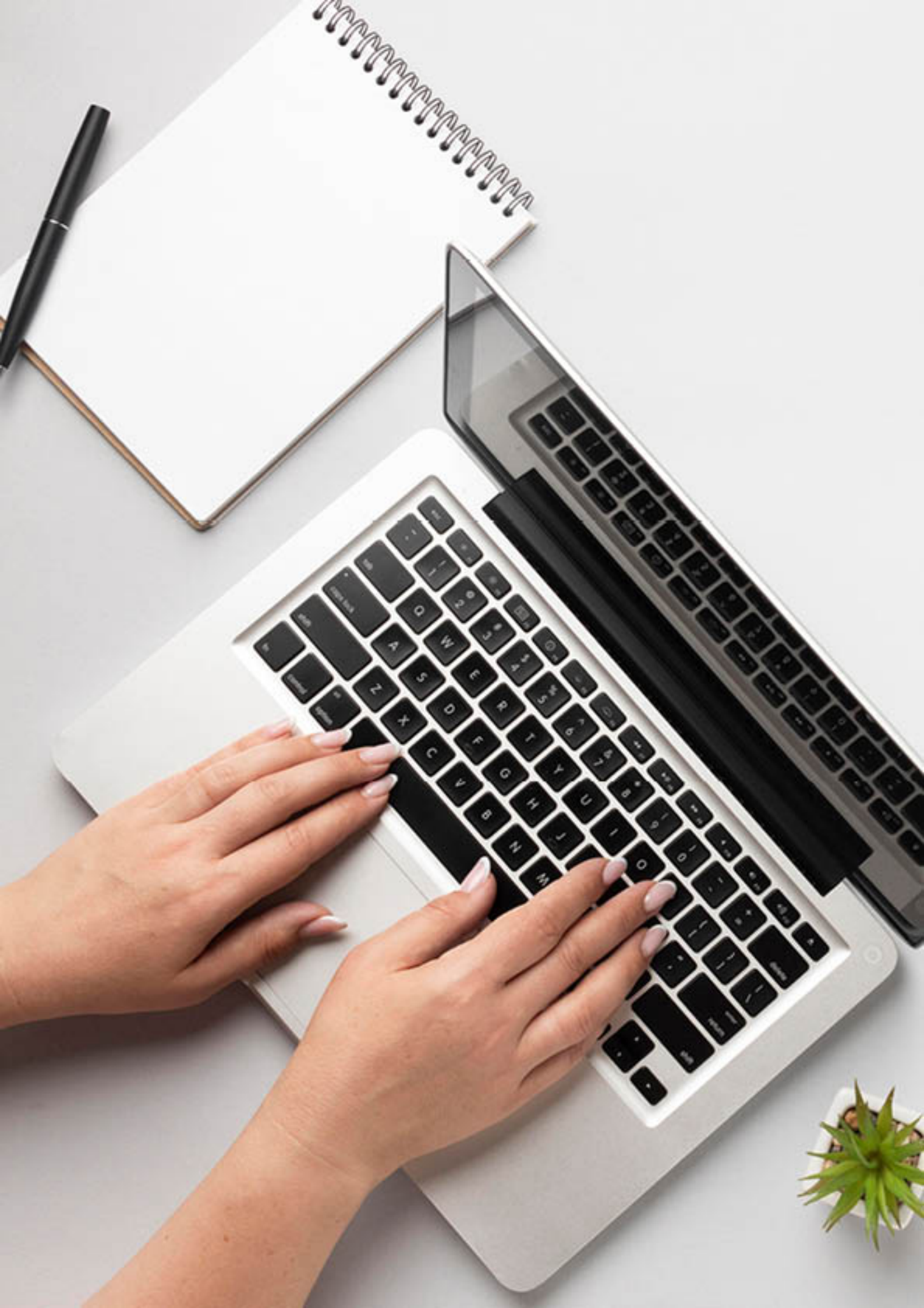
- Materyal hazırlama ve değerlendirme kriterlerinin belirlenmesi
- Kullanılacak platformların kullanım ve kalite kriterlerinin belirlenmesi

- Açık ders malzemeleri oluşturulurken öğretimsel ve motivasyonel unsurlara yer verilmesi
- Açık ders havuzunda yer alan materyallerin çeşitlendirilmesi
- Merkezi yapılanma

3 Açık ders malzemelerinin akreditasyonu

- YÖK derslerinin akreditasyonu
- İHAK kredilendirme
- İçeriklerin YÖK müfredatına entegrasyonunun sağlanması

Açık ders malzemelerinin geliştirilmesine yönelik atama yükseltme kriterlerine eklenmesi, üniversitelerdeki en iyi derslerin açık derse dönüştürülmesi, proje desteğinin sağlanması ve etkili materyal geliştirmeye yönelik rehberlik yapılması konusunda teşvik mekanizmalarının yapılması gerekmektedir. Açık ders malzemelerinin iyileştirilmesine yönelik stratejiler incelendiğinde kalitenin artırılması, pedagojik açıdan iyileştirilmesi ve farklı disiplinlerden içeriklerle çeşitlendirilerek EBA gibi merkezi bir yapılanmaya dönüştürülmesi önerilmektedir. Son olarak YÖK derslerin ve İHAK derslerinin akreditasyonu sağlanarak üniversitelerdeki müfredatların entegrasyonunun sağlanması vurgulanmıştır.

10

Harmanlanmış

Öğrenme

Uygulamalarının

Yaygınlaştırılması

Uzaktan eğitim kapsamında atılması gereken adımlar arasında harmanlanmış öğretim uygulamalarının yaygınlaştırılması öne çıkmıştır. Harmanlanmış öğretimin uygulanmasına yönelik politikaların geliştirilmesi bağlamında ifade edilen öneriler analiz edilerek aşağıda sunulmaktadır.

- 1- Harmanlanmış öğretimin uygulanmasına yönelik politikaların geliştirilmesi
- 2- Lisansüstü derslerde harmanlanmış öğrenme

1 Harmanlanmış öğretimin uygulanmasına yönelik politikaların geliştirilmesi

- Öğretim elemanları için teşvik mekanizmaları (yükselme, atama, puan vb.) sunulması
- İmkanlar ölçüsünde belirli derslerin öğrenci tercihi göre uzaktan eğitimle verilmesi
- Uzaktan eğitim teknolojileri ile desteklenen yüz yüze dersler ile

harmanlanmış öğrenmeye geçişin kolaylaştırılması

- Uygulamalı derslerin sanal platformlarla desteklenmesi

2 Lisansüstü derslerde harmanlanmış öğrenme

- Lisansüstü eğitimde uzaktan eğitim ve harmanlanmış öğretimle yürütülen ders sayılarının artırılması

Uzaktan eğitimde harmanlanmış öğretimin uygulanmasına yönelik politikaların geliştirilmesi kapsamında teşvik mekanizmalarının işe koşulması önerilerden biri olmuştur. Özellikle öğretim elemanlarının harmanlanmış öğretimi benimsemeleri ve kullanmaları için teşvik edilmesi amacıyla yükselme ve atama kriterlerine dahil edilmesi dle getirilmiştir. Bunun yanı sıra belli derslerin öğrenci tercihi göre uzaktan eğitim yoluyla yürütülmesi ya da yüz yüze derslerin uzaktan eğitim teknolojileri ile desteklenmesi yoluyla harmanlanmış öğretime geçişin kolaylaştırılmasının sağlanması da belirtilmiştir. Ayrıca dle getirilen hususlardan biri de lisansüstünde uzaktan eğitim ve harmanlanmış öğretimle yürütülen ders sayılarının artırılmasının gerekliliği dle getirilmiştir.

11

Acil Durum Eylem Planlarının Oluşturulması

Pandemi veya deprem gibi kriz durumlarında öğretim kesintiye uğramadan uzaktan öğretim yoluyla sürdürülebilmesi amacıyla acil durum eylem planları kapsamında aşağıdaki kategoriler oluşturulmuştur.

- 1- Teknolojik altyapının işler tutulması
- 2- Acil durum koordinasyon planlaması
- 3- Materyal geliştirme ve paylaşım seferberliğı
- 4- Yüzyüze derslerin uzaktan eğitim imkanlarıyla desteklenmesi
- 5- Destek hizmetleri ve rehber hazırlıkları
- 6- Ölçme değerlendirme sistem arayışları

Uygulanacak acil durum eylem planları kapsamında uzaktan eğitimle ilgili sistemlerin teknolojik altyapısının entegre ve çalışır durumda olmasının yanı sıra kapasite artırım planlarının da yapılması gerektiğı dille getirilmiştir. Öte yandan, etkili bir koordinasyon için acil durum uzaktan eğitim komisyonu ve diğer ekiplerin tanımlanıp sorumluluklarının belirlenmesine dikkat çekilirken paydaşlarla iletişim yöntem ve kanallarının belirlenmesi gerektiğı değerlendirilmiştir.

1 Teknolojik altyapının işler tutulması

- Uzaktan eğitimle ilgili sistemlerin entegre bir şekilde aktif tutulması
- Uzaktan eğitim sistemlerinin yeterliklerinin tespit edilmesi
- Uzaktan eğitim sistemlerinin kapasite artırım planlarının oluşturulması

2 Acil durum koordinasyon planlaması

- Sistem kullanımlarının izlenmesiyle ilgili mekanizmaların geliştirilmesi
- Kriz anında görev alacak koordinasyon kurulunun görev dağıllarının belirlenmesi
- Kriz anında kullanılacak iletişim yöntemlerinin belirlenmesi
- Kriz anında destek ekiplerinin görev dağıllarının belirlenmesi

3 Materyal geliştirme ve paylaşım seferberliği

- YK derslerinin akreditasyonu
- IHAK kredilendirme
- İçeriklerin YK müfredatına entegrasyonunun sağlanması

4 Yüzyüze derslerin uzaktan eğitim imkanlarıyla desteklenmesi

- Tüm derslerin uzaktan eğitim teknolojilerinden destek alınacak biçimde tasarlanması
- Ders tasarımlarında B planlarının oluşturulması

5 Destek hizmetleri ve rehber hazırlıkları

- Sistem kullanım kılavuzlarının ve destek rehberlerinin güncel tutulması
- Bölüm ve birim bazlı destek planlarının oluşturulması
- Tüm paydaşlara (ğreten, ğrenci, yönetici, idari personel, veli vb.) ulaşılabilecek ve bilgi akışı sağlanabilecek destek sistemleri oluşturulması ve tanıtılması

6 lme değerlendirme sistem arayışları

- Güvenli lme ve değerlendirme sistemleriyle ilgili çalışmaların yapılması

Öğretim elemanlarının tüm derslerde bir destek ortamı olarak uzaktan eğitim sistemlerinden yararlanmaları dile getirilirken ders tasarımlarında acil durumlar için B planlarını oluşturma konusunda yönlendirilmeleri gerektiğinin altı çizilmiştir. Son olarak, öğretim elemanlarının dersleri için materyal geliştirme ve açık bir şekilde paylaşımının teşvik edilmesi vurgulanırken uygulamalı derslerde deney ve atölye gibi çalışmaların video kayıtlarının alınması gerektiği söylenmiş ve açık ders malzemeleri havuzu altyapısının oluşturulması gerektiği belirtilmiştir.

ankara
IBM

